

Mål for diabetesbehandling

- er det så nøye da?

Rundt 25 000 nordmenn har diabetes type 1 og mellom 250 000 og 350 000 har diabetes type 2. Av de med diabetes type 2 regner man med at nærmere halvparten har diabetes uten selv å vite om det. Antall nordmenn med diabetes type 2 øker. Norsk diabetesregister for voksne ble opprettet i 2006 etter anbefaling fra Helse- og omsorgsdepartementet. Det er et samtykkebasert nasjonalt kvalitetsregister med mandat til å samle inn data fra både primær- og spesialisthelsetjenesten. Den daglige driften er lagt til Norsk kvalitetsforbedring av laboratorievirkosomhet utenfor sykehus (Noklus). Bare 2814 (1–2 prosent) av pasientene med type 2-diabetes som behandles hos fastlegen, var registrert i Norsk diabetesregister for voksne i 2013 (1).

Med bakgrunn i data fra diabetesregisteret fra 2011 gjorde Cooper, Claudi og medarbeidere en undersøkelse for å vurdere kvaliteten på behandlingen av voksne pasienter med type 1-diabetes i spesialisthelsetjenesten (2). De fant at bare 10 prosent av pasientene nådde behandlingsmålene for HbA1c, LDL-kolesterol og blodtrykk. 20 prosent av pasientene var registrert som dagligrøykere. Oppfølgingen av pasientene var ikke tilfredsstillende, og dette gjaldt spesielt fotundersøkelse og øyestatus, som var mangelfull.

Diabetesbehandlingen har endret seg fra å være sentrert om å senke blodglukose-nivået til også å vektlegge behandling av den økte risikoen for hjerte- og karsyk-

dommer. Det er godt dokumentert at god behandling forhindrer eller forsinker både mikrovaskulære og makrovaskulære komplikasjoner. En konsekvens av dette er at flere personer med diabetes skal behandles og at kravene som stilles til kvaliteten på behandlingen øker. Pasientene vil også ofte bevege seg mellom nivåene i helsetjenesten, noe som stiller krav til god samhandling mellom primær- og spesialisthelsetjenesten.

I denne utgaven av *Utposten* omtaler overlege Tor Claudi Helse Nord's reviderte handlingsplan for diabetes *Fra handling til samhandling 2014–2019*, som legger hovedvekt på samarbeidet mellom diabetesteamene på sykehusene og fastlegene / kommunehelsetjenesten. Hovedelementene i denne satsingen er opplæring i førstelinjetjenesten og kvalitetssikring av diabetesomsorgen i hele Nord-Norge. Det er foreslått at man forsøker å legge til rette for at fastlegene i større grad benytter seg av Noklus-diabetesskjema, da bruk av skjemaet i seg selv erfaringsmessig medfører en bedre kvalitet på kontrollene. Det gir også allmennlegen selv en mulighet til å vurdere kvaliteten på den tjenesten han eller hun tilbyr. I tillegg kan det gi aggregerte data om kvaliteten i diabetesomsorgen i hele landsdelen.

Assisterende fylkeslege i Sør-Trøndelag Inger Williams gir i sin artikkel om diabetes og førerkort en god oversikt over hvilke krav som stilles for å ha førerkort i

gruppene 1, 2 og 3. Kravene for å inneha førerkort er strenge, men det er åpnet opp for muligheten til å søke om dispensasjon, spesielt i gruppe 1 (lettere kjøretøy). Dersom pasienten har hatt alvorlig hypoglykemi de siste 12 månedene, vil han ikke fylle helsekravene og må søke om dispensasjon for førerkort i gruppe 1. Dette vil vanligvis kunne innvilges når årsak til hypoglykemien er klarlagt og eliminert og effektiv endring er gjennomført. En innlevering av førerkortet kan gi en gylden mulighet for fastlege eller spesialist til å få bedre kontroll med pasienter som har en dårlig regulert diabetes, da en påfølgende dispensasjonsøknad alltid vil måtte inneholde dokumentasjon på at sykdommen er under kontroll.

De nasjonale retningslinjene for diabetes gir oss anbefalinger for hva vi skal kontrollere og hvilke behandlingsmål vi bør sette for pasientene våre. Noklus-diabetesskjema kan være til hjelp for å nå disse målene, og det er fra nasjonalt hold oppfordret til at vi bruker det både i primærhelsetjenesten og i spesialisthelsetjenesten.

ANNE GRETHE OLSEN

REFERANSER

1. Noklus. Diabetesregister for voksne. Rapporter. www.noklus.no/
2. Cooper J.G., Claudi T., Thordarson H.B., Løvaas K.F., Carlsen S., Sandberg S., Thue G., Behandlingen av type 1-diabetes i spesialisthelsetjenesten – data fra Norsk diabetesregister for voksne, Tidsskr Nor Legeforen 2013; 113: 2257–61.